

GIS-päeva ürituste läbiviimise juhend

Tõlge ingliskeelsest materjalist:
Hosting a Successful GIS Day Event (www.gisday.com)

SISUKORD

1	ÜRITUSE EESMÄRK	3
2	SIHTGRUPP	3
3	MILLIST LIIKI ÜRITUST KORRALDADA	3
4	ÜRITUSTE LIIGID	3
4.1	AVATUD USTE ÜRITUS ASUTUSES	3
4.2	PRESENTATSIOON/DEMONSTRATSIOON KOOLIS	4
4.3	KAARDINÄITUS	4
4.4	KASUTAJATE KOOSVIIBIMINE	4
4.5	ORGANISATSIOONIDE KOOSVIIBIMINE	4
4.6	MEEDIASÜNDMUS	5
4.7	ETTEPANEKUD KÕIGIKS GIS PÄEVA ÜRITUSEKS	5
4.8	INTERAKTIIVED IDEED	5
4.9	KUTSED	7
4.10	MATERJALIDEGA VARUSTAMINE	7
4.11	REGISTREERIMINE	7
4.12	TAGASISIDE	8

1 Ürituse eesmärk

GIS-päeva eesmärk on tutvustada lastele ja täiskasvanutele kui tähtis on geograafia roll meie igapäevaelus ning millised on GIS-tehnoloogia rakendamise võimalused eri eluvaldkondades.

Geograafia paneb paika! Geography matters! See on GIS-päeva ürituste sõnum.

2 Sihtgrupp

Ürituse planeerimisel on üks tähtsamaid otsuseid sihtgrupi määratlemine. See aitab ürituse sisu läbi mõelda ning otsustada milliseid tegevusi läbi viia. Siinkohal on mõned küsimused mis aitavad selle otsuse tegemisel:

- Millist vanusegruppi soovite oma üritusele?

Peab kindel olema, et ürituse sisu oleks vastav ning huvipakkuv kõigile kohalolevatele vanusegruppidele. Kui plaanite presentatsiooni nii lastele kui ka täiskasvanutele, siis peab valmis olema, et näited ja demonstratsioonid oleksid sobivad mõlemale vanusegrupile.

- Kas üritus on asutusesisene või on oodatud ka laiem avalikkus?

Kui üritus on asutusesisene, siis saab rääkida rohkem asutusesisestest teemadest ning kasutada andmeid, mida asutus oma tegevuses asutusesiselt kasutab. Vahel on vajalik teatud andmete kasutamisel arvestama piirangutega seoses nende avalikustamisega laiemale avalikkusele (näiteks tundlikud isikuandmed, looduskaitseandmed, militaarandmed jne).

- Millised on auditooriumi varasemad teadmised GIS'st?

Kui auditooriumil puuduvad eelteadmised siis ei saa rääkida GIS-terminitega ning samuti kui on auditooriumi hulgas varasema kokkupuutega inimesi, ei saa rääkida liiga elementaarsetest asjadest. Peab olema kindel, et üritus, tegevused ning materjalid oleksid vastavuses auditooriumi GIS-teadmistega.

3 Millist liiki üritust korraldada

Kui on teada milline on teie ürituse sihtgrupp, siis saab otsustada millist liiki üritust korraldada. Alljärgnevalt on mõned soovitusel erinevat liiki ürituste läbiviimiseks. Kättesaadavate materjalide nimekiri on toodud iga ürituse kirjelduse juures. Lisaks saab igaüks ise kombineerida toodud tegevusi ja korraldada omaenda jaoks sobiv üritus.

Soovitus: kõige edukamad üritused on need mis on interaktiivsed ning kaasavad ka auditooriumi.

4 Ürituste liigid

4.1 Avatud uste üritus asutuses

See on suurepärane võimalus näidata kuidas GIS-i asutusesiselt kasutatakse. See võimaldab ka korraldaval asutusel säästa aega ja transpordikulusid, et üritust erinevates kohtades korraldada. Mõned tegevused, mida võib läbi viia:

- Lühike sissejuhatus slaididega. Näidisslaidid PowerPoint presentatsioonidena on lisatud materjalide rubriiki.
- Demonstreeri kuidas Teie asutus kasutab GIS-i ja kuidas see mõjutab osalejaid.
- Tee tutvustav ringkäik asutuse ruumides ning tutvusta inimesi kes on seotud GIS-päeva tegevustega.

- Demonstreeri kaarte mis on loodud GIS-i abil.
- Esitle GIS-materjale ja postereid/brošüüre või asutust tutvustavaid materjale

4.2 Presentatsioon/demonstratsioon koolis

Selle ürituse eesmärk on harida koolilapsi kuidas geograafia kasutades GIS-tehnoloogiat mõjutab nende igapäevaelu.

- Lühike sissejuhatus slaididega. Näidisslaidid PowerPoint presentatsioonidena on lisatud materjalide rubriiki.
- Demo GIS'i kohta oma asutuses, selle kasutusvõimalused ja kuidas see meid kõiki mõjutab.
- Demo kuidas ise luua kaarti.
- Kasuta klassis ülesandeid, mida leiad GIS Day CD'lt.
- Klassides 5. – 12. töötada koos õpetajaga teemal “Avasta Maailm läbi GIS tehnoloogia”.
- Arvutite olemasolu korral koolis, praktika mõttes kasutada kooli raamatukogule mõeldud tarkvara programmi nagu näiteks ArcVoyager, ArcExplorer, ArcView, ArcGIS Explorer.

4.3 Kaardinäitus

Tehke koostööd ettevõtete ja organisatsioonide vahel ja korraldage kaardinäitusi, demonstreerides GIS tehnoloogiat kaartide loomisel.

- Demonstratsioon tarkvara kasutusest kaardi loomisel ning tutvustades kaardi koostamist.
- Esitades osalejatele küsimusi millist analüüsi või probleemi lahendust kaart esitab, parimatele autasuks t-särgid, rinnamärgid jne.
- Osalejate hääletus parima kaardi väljaselgitamiseks.

4.4 Kasutajate koosviibimine

Planeerida järgmine GIS kasutajate (user group) koosviibimine GIS päevaks.

- Koosviibimisele kaasa kutsuda GIS-mittekasutajaid tutvumaks GIS tehnoloogiaga.
- Üritus suunata GIS-tehnoloogiaga mittekokkupuutunutele, harides neid GIS tehnoloogiast.
- Kaartide demonstratsioon.
- Demo kuidas Sinu organisatsioon kasutab GIS-tehnoloogiat ja kuidas see mõjutab teisi osalejaid, samuti võib esitada GIS-päeva teemal, “Päev Geograafia ja GIS-tehnoloogiaga”, leides antud teema GIS päeva CD'lt.

4.5 Organisatsioonide (skaudid, Lions vmt) koosviibimine

- Loeng teemal “GIS/geograafia, kuidas need muudavad meie elu”?
- Kaartide demonstratsioon.
- Demo kuidas Sinu organisatsioon kasutab GIS-tehnoloogiat ja kuidas see mõjutab teisi osalejaid, samuti võib esitada GIS-päeva teemal, “Päev Geograafia ja GIS-tehnoloogiaga”, leides antud teema GIS päeva CD'lt.

4.6 Meediasündmus

- Veebileheküljel esiletõstmine – asutuse kodulehele üles riputada GIS päeva informatsioon, interneti kaardiserverile link vmt.
- Raadio ja televisioon – ürituse reklaamimine erinevates raadiokanalites ja telekanalites.
- Kohalik ajakirjandus – ürituste reklaamimine erinevates ajakirjades ja ajalehtedes.

4.7 Ettepanekud kõigiks GIS päeva ürituseks

- Hankida eelnev heakskiit kõikidele üritustele - koolid, organisatsioonide koosviibimised jne
- Kaartide demonstratsioon.
- Reserveerida üritusel alati aeg küsimusteks ja vastusteks.
- Kindel olla, et esitlused oleksid kergesti arusaadavad, ka neile, kellele GIS on võõras. Küsi isikult, kes ei tunne GIS-tehnoloogiat, ülevaatamiseks oma presentatsiooni, et see oleks ka võhikule arusaadav.
- Muuta presentatsioon võimalikult huvitavaks ja lõbusaks, eriti kui kuulajate hulgas on lapsi. Esita teemale vastavaid küsimusi, õigetele vastajatele jagada auhindu.
- Testida oma presentatsioonile vajalikku varustust päev enne esitlust.

4.8 Interaktiivsed ideed

- ❖ Kuidas Sinu organisatsioon kasutab GIS'i.
 - Saada auditooriumis ringi käima oma kaarte, mida oled GIS-tehnoloogia abil loonud.
 - Küsi osalejatelt millist informatsiooni on kaardil esitatud ning millist probleemi saab näidatud kaardiga lahendada.
 - Kui osalejad on nimetanud kaardil kasutatud info ja välja mõelnud milliseid küsimusi/probleeme lahendada kasutades neid üksikuid kihte, küsida igalt osalejalt, millised küsimusi/probleeme saab lahendada kui kasutada kõiki andmekihte koos.
 - Nüüd demostreeri kuidas Sinu ettevõtte/organisatsioon kasutab erinevaid andmeid koos ja millist tüüpi küsimusi/probleeme te lahendate.
- ❖ Koosta kaart!
 - Esita GIS-projekt või kaart kohalike andmekihtidega.
 - Lase osalejatel valida kihid, millest nad soovivad oma kaarti välja trükkida. Seejärel trüki kaart koos GIS-päeva logoga välja, et nad saaksid selle kaasa võtta.
 - Kui omad kohalike andmeid, võiksid leida oma (küllastajate) aadressi ning trükkida see näiteks koos ürituse fotoga välja.
- ❖ Arvutiklass
 - Kaardi digitaliseerimine GIS tarkvara abil. Selleks oleks vajalik kirjalik juhendmaterjal või juhendate kasutajaid ise.

- Vabade arvutite olemasolul alla laadida GIS tarkvara programme nagu ArcExplorerer (või ArcGIS Explorerer) lisades isiklike andmeid ja küsides kaardilt informatsiooni. ArcExplorerer ja ArcGIS Explorerer saab maha laadida: www.esri.com/software/arcexplorer/index.html .
- Samuti leiad veel andmeid järgnevatelt veebilehekülgedelt:

ArcData Online: <http://www.esri.com/data/online/index.html>

Geography Network: <http://www.geographynetwork.com/>

- Mängida geograafia teemalisi mängu – Millises riigis on kõige rohkem elanikke? Millises maakonnas on kõige rohkem külasid? Milline riik kulutab enamik oma rahast haridusele? Palu õpilastel vastata endi koostatud ja siin toodud küsimustele, kasutades GIS-tehnoloogiat ja nende teadmisi geograafiast. Samuti võiks alla laadida tasuta andmeid: www.esri.com/data/online/index.html.
- Te olete linnapea – kas piirkonnas on olnud mõni planeeringudebatt nagu näiteks prügilajamamine või päästeteenistuse asukoht? Kasuta seda debati/mängu teemana kasutades GIS-i otsustamiseks kuhu vastav asukoht määrata.
- Mustrite äratundmine – näita kaarte mis kujutavad trende/mustreid ning küsi osalejatelt milliseid mustreid on näha või milline probleem/küsimus on saanud lahenduse.
- Valmista linnast “võileib” – Osalejatel koostada nende endi linnast kihiline andmetest koosnev linn – kiht seda ning viil teist jne. Küsi osalejatelt ettepanekuid milliseid kihte nemad kasutaksid kui nad looksid oma linnast GIS-i.
- Alustuseks, liigita andmekihid kaheks peamiseks kategooriaks.
 - Füüsilised kihid – informatsioon piirkonna loodusobjektide kohta
 - Inimkihid – andmed rahvastikust, nende struktuurist jne
- Mõned geograafiliselt määratletud infokihid, mis tüüpiliselt omavalitsuses esinevad:
 - Maaüksused, kinnistute piirid
 - Tehnovõrgud – vesi, kanalisatsioon, gaas, elekter, side
 - Tänavad
 - Jõed, ojad
 - Järved
 - Maakasutus
 - Huvipunktid
 - Koolid
 - Bussiliinid
 - Pargid
 - Valimispiirkonnad
 - Kaevud
 - Puud
 - Rahvastik
- Kasutades osalejatelt saadud nimekirja, küsi millised objektid millistes kihtides on:
 - Punktid – näiteks puud
 - Jooned – näiteks tänavad

- Alad – näiteks valimispiirkonnad
- Juhi osalejate tähelepanu kuidas erinevates mõõtkavades andmed muutuvad punktist (puu) alaks (näiteks park).
- Kasutades loodud nimekirja, palu osalejatel grupeerida kihid kokku ning demonstreeri, et kihid saavad olla ka kihtide sees. Näiteks grupp “haridus”, mille all võib olla palju erinevaid andmekihte, mis iseloomustavad õpilasi, koolide asukohti, bussiliine jne
- Kui osalejad on teinud nimekirjad juhi tähelepanu kuidas erinevad andmekihid on üksteisega seotud. Pane ka auditorium mõtlema, kuidas selline kihtide kogum annab neile laiemal ning terviklikuma arusaamise ümbritseva maailma nähtuste omavahelistest seostest.
- Protsessi lõpuks lase osalejatel aru saada andmete hulgast ning sellest, et suur hulk neist muutub pidevalt. Lõppjärgeldusena võib öelda, et üks parimaid võimalusi töödelda, uuendada, kasutada, kuvada ja analüüsida seda suurt hulka geograafilist informatsiooni, on kasutada GIS-i.

4.9 Kutsed

- Kutsed tuleks saada kuu enne sündmust, kuna inimesed kipuvad unustama. Kui kutsed saata meilile, siis tuleks saata meeldetuletuseks veel üks e-mail.
- Kutsed posti, e-maili või faksi teel.
- Teadaanded ajalehtedes ja veebi lehekülgedel. Tegele antud teadeannetega korrektselt siis on ka reklaam tõhusam.
- Reklaamida sündmust kohalikes ajalehtedes, ajakirjades või raadios.
- Teavita sündmusest GIS'i ja geograafiaga tegelevaid organisatsioone ja ettevõtteid.
- Registreerida sündmust GIS Day koduleheküljele www.gisday.com. Kodulehekülje külastajad otsivad kodukoha lähedal toimuvaid geograafia teemalisi sündmuseid.
- Saada meeldetuletuseks kolm päeva enne ürituse toimumist meeldetuletuseks e-mail.

4.10 Materjalidega varustamine

GIS-päeva kodulehel on kättesaadavad:

- Kutse toorik
- Veebilehe toorik.
- Pressiteate toorik.

4.11 Registreerimine

- Valmistu külaliste vastuvõtuks. Registreerimine pole kohustuslik aga see on tungivalt soovitatav, eriti kui tegu on piiratud arv kohtadega. Kõige efektiivsem viis selleks on:
 - Posti või faksi teel – koosta registreerimise lehed, saatmaks täidetult tagasi.

- Telefoni teel – Avalikustada kutsel telefoni number neile, kes on antud üritusest huvitatud, helistamaks tagasi registreerimiseks.
- E-maili teel – Avalikustada oma e-maili aadress kutsel, et üritusel osalejad saaksid registreeruda.
- Veebi lehekülg – Registreerimiseks kodulehel eraldi nupp, kus on võimalik registreerumist sooritada.
- Peale registreerumist saata kinnitus personaalselt kõigile osalejatele.

4.12 Tagasiside

Oluline on tänada kõiki osalejaid julgustades jätkama koostööd ka tulevikus.

- Kirjad/telefonikõned on hea viis hankimaks tagasisidet ürituse kohta samuti ka tagasisidet sinu ettevõtte või organisatsiooni kohta.
- Tagasiside leht ürituse kohta, kas osalevad ka tulevikus ja kas soovivad seda ka teistele.
- Tagasiside materjalide kohta, mis on kättesaadavad GIS-päeva kodulehel. Kas olid kasulikud, kasutatavad, piisavalt visuaalsed jne?

Head GIS-päeva korraldamist!